

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ
ភាគីដាក់ឯកសារ: សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី
ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ២១ កុម្ភៈ ២០១៣

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 21-Feb-2013, 10:30
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ ក.ស.ច.ស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ/Public
ចំណាត់ថ្នាក់ប្រភេទឯកសារ
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:
ហត្ថលេខា:

**សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការដាក់ឯកសារនៃសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន
អសមត្ថភាព TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតឧស្សន៍**

ដាក់ដោយ:
ក្រុមមេធាវីការពារក្តី អៀង សារី
អាង ឧត្តម
Michael G. KARNAVAS

ចម្លងជូន:
ចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង-
ចៅក្រម និល ណុន
ចៅក្រម យូ ឧត្តរា
ចៅក្រម យ៉ា សុខន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រមបម្រុង ធួ មន្តី

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ដ

ចៅក្រមប្រមូល Claudia FENZ

សហច្នោះរាជធានី៖

ជា ណាង

Andrew CAYLEY

ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនាំទម្រង់

ដើមបណ្តឹងឧប្បវេណីនាំទម្រង់

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន

របាយការណ៍ TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍

Original EN: 00887515-00887520

លោក អៀង សារី តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់ (“មេធាវីការពារក្តី”) សូមជូនដំណឹងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអំពីការជំទាស់របស់គាត់ទៅនឹងសំណើរបស់អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នក ជំនាញដែលស្នើសុំឱ្យសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោត ទស្សន៍^១។ សេចក្តីជូនដំណឹងនេះមានភាពចាំបាច់ដោយហេតុថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំទាន់បានចេញសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញនៅឡើយ និងពុំគួរគប្បីចេញសេចក្តីសម្រេចនេះឡើយ ដរាបណាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំទាន់បានស្តាប់យោបល់របស់ភាគី។

I. សាវតារ

1. កាលពីថ្ងៃទី ២៣ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១ មេធាវីការពារក្តី នួន ជា បានស្នើសុំស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់បុគ្គលដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ក្នុងនាមជាសាក្សីមួយរូបក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ នៅក្រោមរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ^២។
2. កាលពីថ្ងៃទី ០២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានគូសបញ្ជាក់ថាខ្លួនបានកំពុងដាក់បញ្ចូលសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ក្នុងបញ្ជីមួយដែលមានសាក្សីចំនួន ២៥ នាក់ដែលត្រូវបានជឿថា ជាសាក្សីដែលពាក់ព័ន្ធបំផុតទៅនឹងចំណុចអង្គហេតុដែលត្រូវធ្វើសវនាការទាក់ទងនឹងការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជនក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១^៣។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានគូសបញ្ជាក់ថាបញ្ជីឈ្មោះបុគ្គលដែលអាចធ្វើជាសាក្សី អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយដើម្បីផលប្រយោជន៍នៃ ការជំនុំជម្រះដោយឆាប់រហ័ស។

¹ លិខិតពីអង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើង “សម្ងាត់៖ សំណើសុំសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍សម្រាប់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624” ថ្ងៃទី ៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ (“លិខិតរបស់អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង”) ឯកសារ E236/1/4។

² ឧបសម្ព័ន្ធ យ៖ សេចក្តីសង្ខេបអំពីសាក្សីជាមួយចំណុចចោទប្រកាន់ -សាក្សីរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា, ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ឯកសារ E9/10.1, ទំព័រ ៤៧។

³ អនុស្សរណៈអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើង “ការបញ្ជាក់ជាបឋមអំពីបុគ្គលដែលអង្គជំនុំជម្រះនឹងស្តាប់សក្ខីកម្មក្នុងអំឡុងសវនាការលើចំណុចអង្គហេតុពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជនក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១” ថ្ងៃទី ០២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២ (“អនុស្សរណៈថ្ងៃទី ០២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២”) ឯកសារ E236/1, កថាខណ្ឌ ១។

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍

- 3. កាលពីថ្ងៃទី ០៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញបានដាក់អនុស្សរណៈមួយទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដោយបានជូនដំណឹងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថាសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 បានស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ជាជាងធ្វើដំណើរមក អ.វ.ត.ក។ ហេតុផលចម្បងរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ចំពោះសំណើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ គឺអាយុ និងស្ថានភាពសុខភាពរបស់គាត់។ អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញបានបញ្ជាក់ថាសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 មានអាយុ ៧៩ ឆ្នាំ និងទទួលបានវេជ្ជសាស្ត្របេះដូង ដែលមានន័យថាគាត់ពុំគួរធ្វើដំណើរផ្លូវឆ្ងាយឡើយ⁴។
- 4. កាលពីថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញបានដាក់លិខិតមួយពីវេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសបេះដូងរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624។ វេជ្ជបណ្ឌិតរូបនេះបានណែនាំមិនឱ្យសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ធ្វើដំណើរមក អ.វ.ត.ក ដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្មឡើយ⁵។

II. ច្បាប់ និងទស្សន៍ករណ៍

- 5. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្លាប់បានសម្រេចថាសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ “អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតតែនៅក្នុងកាលៈទេសៈ ពិសេស ប៉ុណ្ណោះ”⁶។ កាលៈទេសៈពិសេស ត្រូវបានបញ្ជាក់ដើម្បីធ្វើឱ្យសំណើរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ មានសារៈសំខាន់ជាងសិទ្ធិរបស់លោក អៀង សារី ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នោះឡើយ។

---

⁴ លិខិតរបស់អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។

⁵ លិខិតពីអង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើង “សម្ងាត់៖ សំបុត្រពេទ្យរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624” ថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣, ឯកសារ E236/1/4/1 ។ សូមមើលផងដែរ លិខិតពី Robin S. Freedberg, MD ទៅអង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញ, ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣, ឯកសារ E236/1/4/1.1 ។

⁶ អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើង៖ “សក្ខីកម្មរបស់ Benedict KIERNAN ដែលភាគីបានស្នើសុំនាំចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង” ថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២ (“អនុស្សរណៈថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២”) ឯកសារ E166/1/4 ទំព័រ ១ (សេចក្តីបញ្ជាក់បន្ថែម)។

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍

- 6. លោក អៀង សារី មានសិទ្ធិមួយដែលការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ⁷ ក្នុងការតទល់ ឬដេញដោលសាក្សីដែលដាក់បន្ទុកលើរូបគាត់។ សិទ្ធិនេះត្រូវបានធានានៅក្នុងក្របខណ្ឌគតិយុត្តនៃ អ.វ.ត.ក⁸ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា⁹ និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ¹⁰ ដែលត្រូវតែទទួលបានការគោរពដោយអនុលោមតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា¹¹។
- 7. លោក អៀង សារី ក៏មានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយមានវត្តមានរបស់គាត់ផងដែរ ទាំងនៅចំពោះមុខតុលាការ និង នៅចំពោះមុខសាក្សីដែលផ្តល់សក្ខីកម្មដាក់បន្ទុកលើរូបគាត់¹²។ សិទ្ធិនេះ

⁷ មាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាចែងថា៖ “ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្សដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ”។ មាត្រា ១៤(៣)(ង) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ចែងថា៖ “ក្នុងការសម្រេចសេចក្តីចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយប្រឆាំងមកលើខ្លួន ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការធានាជាអប្បបរមា ដោយស្មើភាពគ្នាយ៉ាងពេញលេញដូចខាងក្រោម៖ ... (ង) ត្រូវមានការសួរចម្លើយ ឬសុំឱ្យសួរចម្លើយ ទៅលើសាក្សីដាក់បន្ទុក និងសុំឱ្យសាក្សីដោះបន្ទុកចូលខ្លួនដើម្បីសួរចម្លើយក្នុងនាមខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចគ្នានឹងសាក្សីដាក់បន្ទុក...”។

⁸ មាត្រា ៣៥ ថ្មីនៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ចែងថា (សេចក្តីបញ្ជាក់បន្ថែម)៖
 ជនជាប់ចោទណាក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមនុស្សឥតទោស ដរាបណាតុលាការមិនទាន់កាត់ទោសជាស្ថាពរ។ នៅក្នុងការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការធានាជាអប្បបរមា និងស្មើគ្នាសមស្របតាមមាត្រា ១៤ នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយឆ្នាំ ១៩៦៦។ ...ង. ពិនិត្យក្នុងតារាងដាក់បន្ទុក...”។

មាត្រា ១៣(១) នៃកិច្ចព្រមព្រៀងចែងត្រង់ផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា (សេចក្តីបញ្ជាក់បន្ថែម)៖
 សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៤ និង ១៥ នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិឆ្នាំ ១៩៦៦ ត្រូវតែបានគោរពនៅទូទាំងដំណើរការនៃការជំនុំជម្រះក្តី។ សិទ្ធិបែបនេះជាសេសស្រួលមានសិទ្ធិ...សិទ្ធិពិនិត្យ ឬបានពិនិត្យសាក្សីដាក់បន្ទុក។

⁹ មាត្រា ២៩៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាចែងថា៖ “សាក្សីខាងដាក់បន្ទុកដែលមិនទាន់បានសួរចម្លើយតទល់គ្នា ជាមួយជនជាប់ចោទ ត្រូវតែកោះហៅឱ្យចូលរួមក្នុងសវនាការ”។

¹⁰ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, មាត្រា ១៤(៣)(ង)។

¹¹ រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា, មាត្រា ៣១។

¹² ចំពោះការបកស្រាយដែលថាសិទ្ធិនេះរួមបញ្ចូលទាំងសិទ្ធិមានវត្តមាននៅពេលសាក្សីផ្តល់សក្ខីកម្ម សូមមើល សំណុំរឿង Zigiranyirazo ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា លេខសំណុំរឿង ICTR-2001-73-AR73, សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់បង្ខំ, ថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៦។

**សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន
 របស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធភោតទស្សន៍**

ត្រូវបានធានាដោយច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក¹³ និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ¹⁴។

- 8. អនុលោមតាមវិធាន ២៦(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក (“វិធាន”) “សក្ខីកម្មរបស់សាក្សី... នៅក្នុងអំឡុងពេលការជំនុំជម្រះត្រូវធ្វើឡើងដោយមានវត្តមានរបស់បុគ្គលនោះផ្ទាល់ នៅពេលណាដែលអាចធ្វើទៅបាន”។ ថ្វីដ្បិតអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចអនុញ្ញាតឱ្យមានការផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ក៏ដោយ ក៏បច្ចេកវិទ្យានេះ “ពុំត្រូវបានប្រើប្រាស់ឡើយ ប្រសិនបើ [វា] និង ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬពុំស្របជាមួយសិទ្ធិក្នុងការការពារក្តី”¹⁵។
- 9. នៅក្នុងការវាយតម្លៃអំពីបរិបទនៃការផ្តល់សក្ខីកម្ម ច្បាប់ពុំបែងចែករវាងសាក្សីអ្នកជំនាញ សាក្សីផ្សេងៗ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឡើយ¹⁶។ យុត្តិសាស្ត្រនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់រវ៉ាន់ដា បញ្ជាក់ថាលក្ខខណ្ឌចំនួន ៣ ត្រូវតែបំពេញ មុនពេលអនុញ្ញាតឱ្យមានការផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍៖ ក. សាក្សីត្រូវតែពុំមានសមត្ថភាព ឬមានហេតុផលសមរម្យក្នុងការពុំមានឆន្ទៈដើម្បីមកតុលាការ ខ. សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីត្រូវតែមានសារៈសំខាន់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើឱ្យមានភាពអយុត្តិធម៌ ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដោយពុំមានសក្ខីកម្មនេះ ៧៧ គ. ជនជាប់ចោទត្រូវតែពុំខូចប្រយោជន៍ នៅក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់គាត់ក្នុងការទល់ជាមួយសាក្សី¹⁷។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក៏ត្រូវតែសម្រេចថា តើសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ គឺដើម្បីប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ដែរឬយ៉ាងណា¹⁸។

---

¹³ ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក, មាត្រា ៣៥ ថ្មី (ឃ)។

¹⁴ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, មាត្រា ១៤(៣)(ឃ)។

¹⁵ សេចក្តីបញ្ជាក់បន្ថែម។

¹⁶ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំបានបែងចែករវាងសាក្សីអ្នកជំនាញ សាក្សីផ្សេងៗ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឡើយ នៅពេលដែលខ្លួនបានសម្រេចថាសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ “អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតតែនៅក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសប៉ុណ្ណោះ”, អនុស្សរណៈថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២។

¹⁷ សំណុំរឿង រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Stanistic & Simatovic, លេខសំណុំរឿង IT-03-69-T, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់រដ្ឋអាជ្ញាដើម្បីស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍, ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ (“សេចក្តីសម្រេចលើសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ក្នុងសំណុំរឿង Stanistic”), កថាខណ្ឌ ៨។ សូមមើលផងដែរ សំណុំរឿង រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Nzabonimana, លេខសំណុំរឿង ICTR-98-44d-T, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំ ស្តាប់សក្ខីសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន របស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍

**អសមត្ថភាព ឬហេតុផលសមរម្យចំពោះភាពគ្មានឆន្ទៈរបស់សាក្សីដែលមាន
របស្សនាម TCW-624 ក្នុងការធ្វើដំណើរមក អ.វ.ត.ក**

10. អង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញបានប្រគល់លិខិតមួយច្បាប់ពីវេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសបេះដូង
របស់សាក្សីដែលមានរបស្សនាម TCW-624 ដែលបានណែនាំថាគាត់ពុំត្រូវធ្វើដំណើរទៅកម្ពុជា
ដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្មឡើយ។ ត្រឹមតែលិខិតមួយនេះពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ឯកភាពតាមសំណើរបស់សាក្សីដែលមានរបស្សនាម TCW-624 ឡើយ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលា
ដំបូងក៏ត្រូវតែពិចារណាផងដែរអំពីសារៈសំខាន់នៃសក្ខីកម្មរបស់សាក្សីចំពោះសំណុំរឿងនេះ ការ
ប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់លោក អៀង សារី ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងផល
ប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌។

**សារៈសំខាន់នៃសក្ខីកម្មរបស់សាក្សីដែលមានរបស្សនាម TCW-624 ចំពោះ
សំណុំរឿងនេះ**

11. ជាដំបូង មេធាវីការពារក្តី នួន ជា បានស្នើសុំស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីដែលមានរបស្សនាម TCW-
624 ក្នុងនាមជាសាក្សី ដោយបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថាសាក្សីរូបនេះស្ថិតក្នុងចំណោមអ្នកសារព័ត៌
មានមួយចំនួនតូចដែលបន្តស្ថិតនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញក្រោយថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥
ហើយគាត់អាចផ្តល់ព័ត៌មានអំពីស្ថានភាពនានានៅមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ ក្រោមរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ
ពិសេសត្រូវទើបរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក¹⁹។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក៏បានស្នើឡើងថាសាក្សីដែល
មានរបស្សនាម TCW-624 គួរផ្តល់សក្ខីកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជន²⁰។ សក្ខីកម្ម
របស់សាក្សីដែលមានរបស្សនាម TCW-624 ពុំមានភាពចាំបាច់ចំពោះបន្ទុកនៃការបង្ហាញ

កម្មរបស់អ្នកជំនាញសាក្សី វេជ្ជបណ្ឌិត Susan Thomson តាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍, ថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១, កថា
ខណ្ឌ ១៦។ សូមមើលផងដែរ ចម្លើយតបរបស់លោក អៀង សារីទៅនឹងសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដល់អង្គជំនុំ
ជម្រះសាលាដំបូង និងភាគីនានាទាក់ទងនឹងសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី TCE-38 និង TCE-44, ថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ
E166/1/1។

¹⁸សេចក្តីសម្រេចលើសំណុំរឿង *Stanisic* ស្តីពីសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍, កថាខណ្ឌ ៨។
¹⁹ ឧបសម្ព័ន្ធ យ៖ សេចក្តីសង្ខេបអំពីសាក្សីជាមួយចំណុចចោទប្រកាន់-សាក្សីរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា, ថ្ងៃទី ២៣ ខែ
កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ឯកសារ E9/10.1, ទំព័រ ៤៧។
²⁰ អនុស្សរណៈ, ថ្ងៃទី ២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២។

**សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន
របស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍**

ភស្តុតាងរបស់ ក.ស.ព ឬចំពោះការផ្តល់លទ្ធភាពដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដើម្បីបញ្ជាក់ ការពិតក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ឡើយ។ មានសាក្សីមួយចំនួនដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មរួចហើយ ឬ គ្រោង ផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជន ស្ថានភាពនានាមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ ក្រោមរបប សាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងត្រូវបានបស់សហរដ្ឋអាមេរិក²¹។ ជាងនេះទៀត សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 នឹងពុំមានសក្ខីកម្មសំខាន់ដើម្បីបន្ថែមពីលើសក្ខីកម្មរបស់លោក Rockoff ដែលបាន ផ្តល់សក្ខីកម្មកាលពីពេលថ្មីៗថាគាត់បានស្ថិតនៅជាមួយសាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ចំនួនប៉ុន្មានលើកក្នុងអំឡុង និងក្រោយថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥²²។ សំណុំរឿង ០០២/០១ អាចបន្តដំណើរការដោយពុំមានសក្ខីកម្មរបស់សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624។

ខួបប្រយោជន៍ដល់សិទ្ធិរបស់ លោក អៀង សារី

- 12. ការអនុញ្ញាតិឱ្យសាក្សី TCW-624 ផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ នឹងបង្កជាព្យសនកម្ម ដល់សិទ្ធិរបស់លោក អៀង សារី ក្នុងការដេញដោលទល់មុខជាមួយសាក្សី²³។ ដូចដែលបានទទួល

²¹ សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-624 ស្ថិតក្នុងចំណោមបុគ្គលចំនួន ២៥ នាក់ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចាត់ទុក ជាសាក្សីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជន។ *សូមមើល* អនុស្សរណៈថ្ងៃទី ២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២។ Al Rockoff កាលពីពេលថ្មីៗបានផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីហេតុការណ៍នានានៅមុនពេល ក្នុងអំឡុងពេល និងក្រោយថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ និងបានបញ្ជាក់យថាភាពនៃរូបថតដែលគាត់បានថតអំពីហេតុការណ៍ទាំងនោះ។ ប្រតិចារិក, ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣, ឯកសារ E1/165.1, ប្រតិចារិក, ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣, ឯកសារ E1/166.1។ គ្រូរៀងនេះ សាក្សីដែលមានរហស្សនាម TCW-536 ដែលគ្រោងផ្តល់សក្ខីកម្មនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នៅក្នុងពេលមួយដែលពុំទាន់មានការកំណត់ កាលបរិច្ឆេទ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីហេតុការណ៍នានាដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល និងក្រោយពេលបែកភ្នំ ពេញ។ *សូមមើល* សាក្សីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសេចក្តីសង្ខេបរបស់អ្នកជំនាញ, ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១, ឯកសារ E9/13.1, ទំព័រ ៦។ មាស សារ៉ាន់ Or Ry, Toeung Sokha និង Kim Vandy កាលពីពេលថ្មីៗ បានផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជន។ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី ២១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ E1/144.1, ថ្ងៃទី ២២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ E1/145.1, ថ្ងៃទី ២៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ E1/146.1, ថ្ងៃទី ៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ E1/147.1, ថ្ងៃទី ៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២, ឯកសារ E1/150.1។

²² *សូមមើល ឧទាហរណ៍* ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣, ឯកសារ E1/165.1, ទំព័រ ១៨, ២១, ៣៨, ៤០, ៤២, ៤៨, ៥៣-៥៤, ៥៩, ៦៥។

²³ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវតែសម្រេចបែបនេះ ក្នុងការវាយតម្លៃរបស់ខ្លួនទៅលើសំណើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធ សោតទស្សន៍។ *សូមមើល រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Stanišić & Simatović*, IT-03-69-T, សេចក្តីសម្រេចលើសារណារបស់រដ្ឋអាជ្ញា សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន រហស្សនាម TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍

ស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង II នៃតុលាការ ICTR ការផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងការសង្កេត ព្រមទាំងវាយតម្លៃទៅលើសក្ខីកម្ម និងអាកប្បកិរិយារបស់សាក្សី²⁴។ ប្រសិនបើសាក្សី TCW-624 ត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ នៅពេលនោះទាំងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក៏ដូចលោកអៀង សារី និងភាគីដទៃទៀតនឹងមិនអាចវាយតម្លៃទៅលើលក្ខណៈខាងក្រៅ ក៏ដូចឥរិយាបថអាកប្បកិរិយា និងចរិតលក្ខណៈឱ្យបានច្បាស់លាស់ដូចការមកផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់នៅក្នុងបន្ទប់សវនាការនោះឡើយ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងខ្លួនឯងផ្ទាល់បានទទួលស្គាល់ដោយប្រយោលថា បច្ចេកវិទ្យាសោតទស្សន៍ មិនអាចជំនួសការសួរដេញដោលដោយផ្ទាល់បាននោះទេ ដោយអង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថាសក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ គួរត្រូវបានអនុញ្ញាតិក្នុងក្រុង “កាលៈទេសៈពិសេស” ប៉ុណ្ណោះ²⁵។

- 13. អង្គការគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញមិនបានបង្ហាញថាមានកាលៈទេសៈពិសេសដើម្បីគាំទ្រដល់សំណើរបស់សាក្សី TCW-624 ដែលសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍នោះទេ។ សក្ខីកម្មរបស់សាក្សី មិនសូវមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងសម្រាប់សំណុំរឿង០០២/០១ទេ ដូច្នេះជាការមិនយុត្តិធម៌ទេ ប្រសិនបើបន្តដំណើរការនីតិវិធីដោយមិនមានសាក្សីរូបនេះ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើអនុញ្ញាតិឱ្យមានការផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ការណ៍នេះជាការរំលោភលើសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះប្រកបដោយយុត្តិធម៌របស់លោក អៀង សារី។ ដូច្នេះការអនុញ្ញាតិឱ្យសាក្សី TCW-624 ផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ នឹងមិនផ្តល់ជាប្រយោជន៍យុត្តិធម៌

សុំឱ្យស្តាប់សាក្សីតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ កថាខណ្ឌ ៨។ សូមមើលផងដែរ *រដ្ឋអាណ្លា តទល់នឹង Nzabonimana*, ICTR-98-44d-T, សេចក្តីសម្រេចលើសារណាបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តី សុំស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីអ្នកជំនាញ បណ្ឌិត Susan Thomson តាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១ កថាខណ្ឌ ១៦។

²⁴ សូមមើល *Zigiranyirazo តទល់នឹង Prosecutor*, ICTR-2001-73-AR73, សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាន់បង្ខំ ថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៦ កថាខណ្ឌ ៤ ដែលយោងទៅលើការបដិសេធរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទៅលើសំណុំរឿងសាក្សីផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ដោយសារតែអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង “ព្រួយបារម្ភណ៍ពីលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងការវាយតម្លៃដោយត្រឹមត្រូវ និងមានប្រសិទ្ធភាពទៅលើសក្ខីកម្ម និងអាកប្បកិរិយារបស់សាក្សី ក្នុងករណីដែលសាក្សីត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍។ សូមមើលផងដែរ *Aguilar-Ayala v. Ruiz*, 973 F.2d. 411, 419 (5th Cir. Tex.1992)។

²⁵ អនុស្សរណៈថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២។

**សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន
របស្សនាម TCW-624 ដែលសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍**

នោះទេ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងគួរឯងសេចក្តីមិនស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សី ឬក៏តម្រូវឱ្យសាក្សី បង្ហាញខ្លួនក្នុងតុលាការដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្ម។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអនុញ្ញាតិ ឱ្យសាក្សី TCW-624 ផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍នោះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងគួរ តែផ្តល់ទម្ងន់តិចតួចជាងទៅលើសក្ខីកម្មនេះ ធៀបទៅនឹងការផ្តល់សក្ខីកម្មដែលធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់ ក្នុងបន្ទប់សវនាការ²⁶។

អាស្រ័យហេតុនេះ តាមសំណងហេតុដូចបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងនេះ មេធាវីការពារក្តីសូម គោរពស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ៖

- ក. បដិសេធមិនកោះហៅសាក្សី មកផ្តល់សក្ខីកម្ម ឬ
- ខ. បដិសេធសំណើរបស់អង្គការការពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញដែលស្នើសុំឱ្យសាក្សី TCW- អាចផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ និង
- គ. កោះហៅសាក្សី មកបង្ហាញខ្លួនដោយផ្ទាល់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដើម្បី ផ្តល់សក្ខីកម្ម។

សូមលោកចៅក្រមទទួលសំណើនេះដោយក្តីគោរព

មេធាវី អាង ឧត្តម

មេធាវី Michael G. KARNAVAS

សហមេធាវីការពារលោកអៀង សារី

ចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ នៅរាជធានីភ្នំពេញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

---

²⁶ រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Tadić, IT-94-1-T, សេចក្តីសម្រេចលើសារណារបស់មេធាវីការពារក្តី សុំឱ្យកោះហៅ និងការពារសាក្សី របស់មេធាវីការពារក្តី ព្រមទាំងការផ្តល់ភស្តុតាងតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៩៦ កថាខណ្ឌ ២១។ សូម មើលផងដែរ រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Bagosora ព្រមទាំងអ្នកដទៃ, ICTR-98-41-T, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់រដ្ឋអាជ្ញា សុំឱ្យផ្តល់សក្ខីកម្មសាក្សី BT តាមរយៈប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ថ្ងៃទី ០៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៤, កថាខណ្ឌ ១៥។

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី អំពីការជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់សាក្សីដែលមាន របស់រដ្ឋអាជ្ញា TCW-624 ដែលស្នើសុំផ្តល់សក្ខីកម្មតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍